

Jaki będzie powiększony Białowieski Park Narodowy?

W sierpniu br. Rada Naukowa Białowieskiego Parku Narodowego wydała opracowanie będące propozycją zasad funkcjonowania Białowieskiego Parku Narodowego powiększonego na cały obszar polskiej części Puszczy Białowieskiej.

To bardzo estetycznie i czytelnie opracowany dokument, napisany przystępnym językiem, z pięknymi ilustracjami. Jest to publikacja zawierająca ramowe zasady prowadzenia w powiększonym Białowieskim Parku Narodowym prac renaturalizacyjnych oraz działań z zakresu ochrony czynnej drzewostanów, a także pozyskiwania drewna dla lokalnych potrzeb. Opracowanie to zawiera również zasady ochrony fauny i flory wraz z planami ochrony gleby, wód i powietrza. Dodatkowo przedstawiono propozycje udostępniania parku dla ludności oraz idee rozwoju i organizacji turystyki a także edukacji przyrodniczej i badań naukowych. Wydawnictwo to zostało uzupełnione postulatami dotyczącymi podziału terenu parku na obręby ochronne. Przedstawiono przewidywaną strukturę organizacyjną parku, a także wykaz proponowanych inwestycji do realizacji na terenie przyszłego parku narodowego oraz zamierzenia przewidywane do realizacji na terenie powiatu hajnowskiego, istotne dla prawidłowego funkcjonowania i rozwoju powiększonego BPN. Ciekawym dodatkiem jest propozycja tematycznych szlaków turystycznych w Puszczy Białowieskiej. Podstawowa idea zawarta w opracowaniu opiera się na wyznaczeniu IV stref ochronnych, o różnych celach i reżimach ochrony przyrody.

Stefa I (stefa ochrony ścisłej) w projekcie obejmuje 11% powierzchni parku (docelowo obejmować będzie 20 %). Będzie to obecny rezerwat ścisły BPN wraz z niektórymi aktualnie istniejącymi w puszczy rezerwatami przyrody.

Stefa II (stefa ochrony biernej) pokrywać będzie 35 % powierzchni parku. Głównym zadaniem tej strefy jest "ochrona dużych zwartych obszarów, na których dominować będą procesy naturalne". Zastanawia dopuszczanie w strefie ochrony biernej zabiegów z zakresu ochrony czynnej np. w celu "zahamowania zarastania cennych przyrodniczo terenów otwartych". Albo więc nazwa strefy jest niewłaściwa, albo obszary te należałoby wyłączyć z niej.

Stefa III (stefa przejściowa) obejmować będzie 18 % powierzchni parku. Jest to obszar, na którym dopuszcza się intensywniejszy rozwój turystyki oraz działania z zakresu ochrony czynnej i umiarkowane pozyskiwanie drewna, w ramach przebudowy drzewostanów pochodzenia sztucznego.

Stefa IV (stefa intensywniejszych prac renaturalizacyjnych) według projektu pokrywać będzie 36 % powierzchni parku. Zlokalizowana będzie na obrzeżach parku oraz na obszarach najbardziej przekształconych przez człowieka. Głównym zadaniem do realizacji w tej strefie jest "prowadzenie intensywnych prac renaturalizacyjnych i pielęgnacyjnych, w ramach których pozyskiwano by zasadniczą część drewna na lokalne potrzeby". Zastanawia fakt, iż pomimo ustawowego zapisu (Ustawa o Ochronie Przyrody), iż nadrzędną funkcją parku narodowego jest ochrona przyrody, w strefie tej mówi się o pozyskaniu drewna, a także kształtowaniu lasu wielofunkcyjnego (w tym zawiera się również funkcja produkcyjna). Jest to zupełnie nowe, do tej pory nie praktykowane w naszych parkach narodowych rozwiązanie.

Zastanawia również fakt otoczenia niektórych obszarów ochrony ścisłej, terenami zaliczonymi do

strefy intensywnej prac renaturalizacyjnych (oddział 55 i 272, mapa 1 w publikacji). Nie zabezpiecza to odpowiednio dużej strefy ochronnej wokół terenów objętych ochroną ścisłą.

Dla czytającego wiele uwag i niejasności wynikać może z braku dokładnej znajomości terenu parku oraz lokalnych uwarunkowań. Niemniej jednak zachęcamy wszystkich zainteresowanych do zapoznania się z opracowaniem. Jest to ciekawa propozycja powiązania celów związanych z ochroną przyrody z potrzebami ludności lokalnej. Zachęcamy do nadsyłania krytycznych uwag na adres:

Dyrekcja Białowieskiego Parku Narodowego
Park Pałacowy 5
17-230 Białowieża

Szymon Ciapała